

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/1257/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3114201246
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3114201246.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Ivana Kubínyiho, sudkyne Mgr. Zuzany Holúbkovej a sudkyne JUDr. Gabriely Janáčkovej v spore žalobcu: 1/ G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom v W. a 2/ R. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom v W., obaja právne zastúpení Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s.r.o., IČO: 36 837 857, so sídlom v Trenčíne, Piaristická ul.č. 46 proti žalovanému: H. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom v W., J. námestie č. XX, o zaplatenie 3.000 eur, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 20. apríla 2015, č.k. 13C/100/2014-66, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie mení tak, že návrh zamieťa.
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok 180 eur ruší.
- III. Žalovanému náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie vyhovel žalobe a rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že žalovaného zaviazal k zaplateniu istiny 3.000 eur s príslušným úrokom z omeškania a k náhrade trov konania žalobcov. Súčasne žalovanému uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok z návrhu za oslobodených žalobcov na základe § 2 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch. Rozhodol tak o návrhu, ktorým sa žalobcovia domáhali zaplatenia dlhu z pôžičky. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že dňa 24.6.2009 došlo k uzatvoreniu zmluvy o bezúročnej pôžičke medzi veriteľmi - žalobcami 1/ a 2/ a žalovaným ako dlžníkom, pričom dátum splatnosti pôžičky nebol medzi stranami dohodnutý. Ďalej mal tiež za preukázané, že žalobcovia požiadali žalovaného o splatenie pôžičky v júni 2013. Vzhľadom na vznesenie námietky premlčania vec v prvom rade právne posúdil podľa § 100 ods. 1 a § 100 OZ. Nestotožnil sa s názorom prevládajúcim tak v právnej teórii ako aj v judikatúre zverejnenej v Zbierke rozhodnutí a stanovísk pod R 28/1984, podľa ktorého "ak nebola doba splnenia dlhu dohodnutá ani inak ustanovená, začína premlčacia doba plynúť nasledujúcim dňom po vzniku dlhu". S vedomím, že sa k tomuto rozhodnutiu prikláňa aj novšia judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa súd prvej inštancie s dôsledným odôvodnením priklonil k záveru opačnému, teda že v prípade absentujúcej splatnosti dlhu premlčacia doba začína plynúť až po výzve veriteľa na plnenie. Svoj názor podporil rozhodnutím NS SR z 31.7.2008 sp. zn. 4Cdo/146/2008 a uzavrel, že v danom prípade sa javí v ňom podaný výklad najspravodlivejší, nakoľko v potvrdení o pôžičke žalovaný potvrdil, že sumu vráti podľa vzájomnej dohody, pričom vo svojom vyjadrení odkazuje iba na povinnosť žalobcov ako veriteľov žiadať o vrátenie pôžičky. Vysporiadajúc sa s ďalšou obranou žalovaného ako nedôvodnou a konštatujúc existenciu žalovaného dlhu, žalobe v celom rozsahu vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a ich náhradu priznal plne úspešným žalobcom.

2. Proti rozsudku podal odvolanie žalovaný, a popri iných dôvodoch odvolania uplatnil aj nesprávne právne posúdenie otázky premlčania. Napadnuté rozhodnutie žiadal zrušiť. Na svojom stanovisku zotrval aj v reakcii na vyjadrenie k odvolaniu.

3. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žiadali napadnuté rozhodnutie potvrdiť a popri reakcii na iné odvolacie dôvody k posúdeniu premlčania uviedli, že s napadnutým rozhodnutím sa v tomto smere plne stotožňujú a názor, že ak nebola doba splnenia dlhu dohodnutá ani inak ustanovená, začína premlčacia doba plynúť nasledujúcim dňom po vzniku dlhu považovali za prekonaný dlhodobu ustálenou judikatúrou.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v zmysle ust. § 380 ods. 1 CSP v spojení s § 470 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť podľa § 388 CSP.

5. Zásadnou otázkou pre rozhodnutie v danej veci bolo posúdenie otázky začiatku plynutia premlčacej doby. Súd prvej inštancie riadne zdôvodnil svoj odklon od doterajšej prevládajúcej rozhodovacej praxe, no odvolací súd sa s týmto odklonom nestotožňuje a prikláňa, a stotožňuje sa v posúdení predmetnej právnej otázky s nedávnym rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 174/2016 zo dňa 10.11.2016. V ňom Najvyšší súd SR uvádza:

„13. Už v judikáte R 28/1984 bol prijatý záver, podľa ktorého „ak nebola doba splnenia dlhu dohodnutá ani inak ustanovená, začína premlčacia doba plynúť nasledujúcim dňom po vzniku dlhu“.

13.1. Na tomto závere sa ustálila aj neskoršia súdna prax [viď napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 25/2003, ktoré bolo neskôr publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) ako judikát R 91/2004] zotrvávajúca na tom, že ak doba plnenia nie je určená zákonom, rozhodnutím alebo zmluvou, splatnosť vyvolá veriteľ tým, že dlžníka požiada o plnenie (§ 563 Občianskeho zákonníka). Dlžník je v takom prípade povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo bol veriteľom požiadaný o jeho splnenie. Ak má veriteľ možnosť sám vyvolať splatnosť dlhu, má právo aj vykonať svoje právo vyplývajúce zo záväzku. Pre účely premlčania je preto významný prvý objektívny okamih, kedy tak môže urobiť a požiadať o plnenie. Rozhodujúcim je preto bezpochyby deň bezprostredne nasledujúci po dni, v ktorom dlh vznikol.

13.2. Uvedený právny názor bol zastávaný už v staršej právnej teórii (porovnaj napríklad publikáciu Štefan Luby: Slovenské všeobecné súkromné právo. 1 zväzok, Bratislava: Knižnica Právnickej jednoty 1941, str. 386, v ktorej sa uvádza, že plynutie času pri premlčaní začína v prípade relatívnych právnych nárokov, t.j. aj práva obligačného vtedy, ak sa stali splniteľnými, t.j. actio nata; „ak ale splatnosť závisí od vypovedania pohľadávky veriteľom, potom začne premlčanie od okamžiku vzniku pohľadávky“; obdobne viď publikáciu Štefan Luby: Občianskoprávny nárok, Bratislava: Právnické štúdie 1958, str. 270). Identický právny názor sa prezentuje aj v novej právnej teórii (porovnaj napríklad Fekete, I.: Občiansky zákonník 1. Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex 2011, str. 498).

13.3. Na rovnakom právnom názore spočívajú aj viaceré rozhodnutia najvyššieho (okrem sp. zn. 1 Cdo 25/2003 <<http://merit.slv.cz/1Cdo/25/2003>> viď sp. zn. 1 Cdo 148/2004 <<http://merit.slv.cz/1Cdo/148/2004>> a sp. zn. 4 Cdo 66/2006 <<http://merit.slv.cz/4Cdo/66/2006>>), ale tiež krajských súdov Slovenskej republiky (viď napríklad sp. zn. 5 Co 3/2015 Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 19 Co 133/2012 Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 16 Co 667/2013 Krajského súdu v Banskej Bystrici a sp. zn. 10 Co 174/2013 Krajského súdu v Žiline).

13.4. Z hľadiska právnej komparatistiky a identity (dávnej) alebo blízkosti (niekdajšej) právnej úpravy v Českej republike dovolací súd poukazuje na rozhodnutie veľkého senátu Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31 Cdo 3881/2009, v ktorom konštatoval, že „akokoľvek možno aj v neskoršej dobe (po prijatí R 28/1984) vysledovať v literatúre výhrady k riešeniu zvolenému v R 28/1984 (porovnaj napríklad Eliáš, K. a kolektív: Občiansky zákonník. Veľký akademický komentár, Linde Praha, a. s., Praha 2008, str. 422), veľký senát Najvyššieho súdu uvádza, že pri nezmenenej podstate stretu názorov na danú tému nie je daný dôvod na zmenu záverov obsiahnutých v R 28/1984“.

14. Opačný názor na posudzovanú otázku plynutia premlčacej doby pri neexistencii dohody o splatnosti dlhu zaujal najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 146/2008 <<http://merit.slv.cz/4Cdo/146/2008>>.

14.1. V označenom rozhodnutí sa najvyšší súd odklonil od právneho názoru vyjadreného v judikáte R 28/84. Senát, ktorý rozhodnutie vydal, pripomenul, že „išlo o otázku spornú už od prijatia zákona č. 141/1950 Sb. (tzv. stredného občianskeho zákonníka)“, pričom argumentácia v predmetnom judikáte sa „obmedzila len na konštatovanie záveru, že možnosť daná veriteľovi vyvolať splatnosť záväzku nesie

so sebou súčasne aj právo veriteľa vymáhať splnenie záväzku, teda možnosť svoje právo aj vykonať, pričom prvá objektívna možnosť výkonu práva je daná okamihom, keď veriteľ najskôr mohol o splnenie požiadať. Interpretácia, že možnosť veriteľa vyvolať splatnosť záväzku znamená aj jeho právo vymáhať splnenie záväzku a teda právo vykonať, vychádzala z nepravdepodobnej možnosti ako by sa mohol veriteľ zachovať, a nie z toho, ako sa skutočne zachoval. Pripúšťala začatie plynutia premlčacej doby ako procesu zániku nároku (i keď len podmieneného) skôr ako nárok vznikol, resp. ako sa zavŕšil jeho vznik v zmysle konkrétnej vynútiteľnosti (žalovateľnosti) práva, teda skôr ako sa právo mohlo reálne vykonať. Nerešpektovala tak nedostatok *actio nata* v čase začatia plynutia premlčacej doby a napokon pripúšťala aj možnosť, že sa premlčí záväzok, ktorý sa nikdy nestal splatným. Išlo o výklad v podstate zhodný s výkladom tejto otázky v sovietskom občianskom práve, podľa ktorého, ak splatnosť (zrok) nebola určená, nastala vtedy, keď veriteľ požiadal o plnenie, ale v tomto prípade sa premlčanie nepočítalo od splatnosti, ale od vzniku záväzku (Štefan Luby: Občianskoprávny nárok, Právnické štúdie, 1958, str. 270). Možnosť takého riešenia spornej otázky, podľa ktorého by premlčacia doba začala plynúť od splatnosti dlhu, bola v judikáte R 28/84 odmietnutá s poukazom na to, že by znamenala neprípustné posunutie začiatku plynutia premlčacej doby (v zrejmom rozpore s účelom inštitútu premlčania) prakticky na neobmedzenú dobu“.

14.2. V rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 146/2008 najvyšší súd ďalej uviedol, že „v prípade zreteľného oddaľovania výzvy na plnenie a v závislosti na konkrétnych okolnostiach by súd mohol s použitím § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka odmietnuť ochranu práva veriteľa uplatneného až po neodôvodnene dlhej dobe po vzniku záväzku. Okrem toho taký výklad ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, ktorého výsledkom je záver o začatí plynutia premlčacej doby, ak čas plnenia nebol dohodnutý ani inak stanovený, dňom nasledujúcim po vzniku právneho vzťahu, nie je súladný so zásadou dôvery v právo, pretože pod hrozbou začatia premlčania bezprostredne po vzniku právneho vzťahu obmedzuje veriteľa v jeho práve vyplývajúcom z § 563 Občianskeho zákonníka požiadať o plnenie a tým vyvolať splatnosť záväzku podľa jeho slobodnej vôle, resp. ho núti konať spôsobom, ktorý môže byť v rozpore so skutočným záujmom účastníkov právneho vzťahu. V dôsledku toho sa právu, ktoré veriteľovi zaručuje § 563 Občianskeho zákonníka, odníma reálny obsah.“

14.3. Osobitne treba poukázať na to, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 bolo zaradené na rokovanie občianskoprávneho kolégia, ktoré sa uskutočnilo 28. a 29. mája 2009 (viď Cpj. 10/2009), avšak na základe výsledku hlasovania prítomných členov tohto kolégia bolo prijaté uznesenie, v zmysle ktorého toto rozhodnutie nemá byť publikované v Zbierke.

15. Vec prejednávajúci senát už vo viacerých rozhodnutiach (viď napríklad sp. zn. 3 Cdo 56/2014, 3 Cdo 144/2014, 3 Cdo 136/2016) poukázal na to, že osobitný proces, výsledkom ktorého je prijatie niektorého judikátu kolégiom najvyššieho súdu a jeho publikovanie zákonom určeným spôsobom (v súčasnosti v Zbierke) priznáva takto publikovanému rozhodnutiu osobitný význam. Výklad, ktorý sa podáva v publikovanom judikáte, nie je síce právne (de iure) záväzný, fakticky (de facto) má ale vysokú vecnú autoritu. I keď judikatúra najvyššieho súdu nie je formálne záväzná, ipso iure normatívnu silu má, a to tak vo vertikálnej línii (voči súdom nižších stupňov), ako aj v horizontálnej línii (medzi jednotlivými senátmi a kolégiami najvyššieho súdu navzájom). Judikáty R 28/1984 a R 91/2004 majú takéto atribúty.

15.1. Nemožno prehliadať podstatný rozdiel medzi rozhodnutím nepublikovaným v Zbierke (ďalej len „nepublikované rozhodnutie“) a rozhodnutím, ktoré bolo na podklade zákonom určenej procedúry navrhovania a schvaľovania osobitným orgánom najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke. Pokiaľ nepublikované rozhodnutie najvyššieho súdu vyjadruje názor členov senátu (resp. väčšiny členov senátu) najvyššieho súdu v individuálne ním prejednávanej veci, názor vyjadrený v rozhodnutí publikovanom v Zbierke predstavuje zovšeobecňujúci názor (relevantnej väčšiny) členov kolégia najvyššieho súdu, ktoré vždy tvorí viacero senátov.

15.2. O „prekonaní“ (relevantnom zavŕšení procesu odklonenia sa od) názoru vyjadreného v publikovanom rozhodnutí (stanovisku) možno hovoriť iba vtedy, ak je toto „prekonanie“ výsledkom v zákone predpísaného postupu najvyššieho súdu (v súvislosti s tým viď § 48 CSP a tiež § 21 ods. 3 písm. a/ a b/ a § 22 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

16. Z dôvodov uvedených vyššie pod 13. zastáva vec prejednávajúci senát najvyššieho súdu názor súladný s väčšinovým názorom súdnej praxe (R 28/1984 a R 91/2014) a právnej teórie.

16.1. S názorom vyjadreným v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 sa senát 3 C nestotožňuje. V zmysle § 563 Občianskeho zákonníka je veriteľ už od vzniku dlhu oprávnený vyzvať veriteľa na plnenie a stanoviť splatnosť dlhu. Opozitný právny názor vyjadrený v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 podmieňuje objektívny charakter začiatku plynutia premlčacej

doby, ktorý vyplýva z § 101 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>, tým, že ho robí závislým na subjektívnom prvku - rozhodnutí veriteľa, či výzvou na zaplatenie (§ 563 Občianskeho zákonníka) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>vyvolá alebo nevyvolá splatnosť dlhu.

16.2. Akceptovanie názoru o viazanosti začiatku plynutia premlčacej doby na deň splatnosti dlhu a nie na deň vzniku právneho vzťahu, z ktorého dlžníkovi vznikla povinnosť na plnenie, by viedlo k neprípustnému posunutiu začiatku plynutia premlčacej doby (v zrejmom rozpore s účelom inštitútu premlčania) prakticky na neobmedzenú dobu podľa ľubovôle veriteľa.

16.3. Nesúhlas s právnym názorom, na ktorom spočíva rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008, bol prezentovaný aj v odbornej právnickej literatúre [viď napríklad publikáciu JUDr. Jaroslav Krajčo, Občiansky zákonník pre prax (komentár), vydavateľstvo Eurounion, 2015, str. 2458, resp. 2468 a 2472].“

6. K uvedenému vyčerpávajúcemu zdôvodneniu možno pre posudzovaný prípad doplniť, že odvolací súd nenachádza dôvod pre odklon od doterajšej značne prevažujúcej rozhodovacej praxe ani v okolnosti, na ktorú v tomto smere poukázal súd prvej inštancie, a to v princípe spravodlivosti. Inštitút premlčania s ním totiž kolидуje v zásade vždy. To však iba zdanlivo, pretože sa jedná o všeobecne použiteľný právny inštitút slúžiaci dlhodobej stabilite právnych vzťahov, teda cieľu, ktorému slúži aj spravodlivosť.

7. Vzhľadom na uvedené rozdielne posúdenie otázky začiatku plynutia premlčacej doby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil a žalobu zamietol. Uvedené posúdenie bolo súčasne dostatočným dôvodom na zmenu napadnutého rozhodnutia, a preto nebolo potrebné sa zaoberať ďalšími uplatnenými odvolacími dôvodmi a správnosťou záverov napadnutého rozhodnutia, voči ktorým tieto dôvody smerovali.

8. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 257 CSP. Za dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania úspešnému žalovanému považoval odvolací súd nepriaznivé majetkové pomery žalobcov, pre ktoré boli v konaní tiež oslobodení od súdnych poplatkov. Súčasne nepriznanie náhrady trov konania žalovanému nepredstavuje významnú finančnú záťaž na jeho strane, pretože žalovaný bol oslobodený od súdnych poplatkov a nebol v konaní právne zastúpený.

9. Napokon bolo potrebné zrušiť výrok o poplatkovej povinnosti žalovaného, pretože zmenou napadnutého rozhodnutia zanikli dôvody, pre ktoré bola poplatková povinnosť žalovanému uložená (§ 389 ods. 1 písm. d) CSP).

10. Rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať dovolanie za podmienok stanovených v ust. § 419 až § 425 CSP. Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.